

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

18444-18452

Sayı : 54045643-610-1205
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

01.04.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 11.03.2013 tarihli ve 43452547-120.07-112334 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın TÜRELİ'ye ait 7/18444, 7/18447 ve 7/18448, Samsun Milletvekili Ahmet Haluk KOÇ'a ait 7/18445 ve 7/18450, Adana Milletvekili Ali HALAMAN'a ait 7/18446, Ankara Milletvekili Özcan YENİÇERİ'ye ait 7/18449, Adana Milletvekili Turgay DEVELİ'ye ait 7/18451 ve İzmir Milletvekili Birgül AYMAN GÜLER'e ait 7/18452 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER :

- 1-Görüş 7/18444 (1 sayfa)
- 2-Görüş 7/18445 (2 sayfa)
- 3-Görüş 7/18446 (2 sayfa)
- 4-Görüş 7/18447 (4 sayfa)
- 5-Görüş 7/18448 (1 sayfa)
- 6-Görüş 7/18449 (2 sayfa)
- 7-Görüş 7/18450 (2 sayfa)
- 8-Görüş 7/18451 (4 sayfa)
- 9-Görüş 7/18452 (1 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi :Turgay DEVELİ
Adana Milletvekili
Esas No :7/18451

Bilindiği üzere, bir süredir çok çeşitli bitkisel ilaç ve tedavilerin reklamları gerek yazılı basında, gerekse de radyo ve televizyon yayınlarında sık sık yer almaktadır. Radyo ve televizyonların yayın usul ve esaslarını düzenleyen 6112 sayılı Yasa'nın 03.03.2011 tarihinde kabul edilmesinden sonra, 11'inci Madde bent (3)'te yer alan "Reçeteye tabi olmayan ilaçlar ve tedavilerin reklamları dürüstlük ilkesi çerçevesinde, gerçeği yansıtan ve doğrulanması mümkün unsurlardan oluşacak şekilde hazırlanır." Hükmüne dayanarak radyo ve televizyonlarda yer almaya başlayan bu reklam ve tanıtımlarda toplum sağlığı zararına bazı hususlar dikkati çekmektedir;

Reklamı yapılan bu ürünlerin önemli bir bölümünün, marka isimleri de verilerek, Sağlık Bakanlığı tarafından sağlığa zararlı ürün olarak nitelendirildiği biliniyor. Bu ürünlerden özellikle Dr. Mustafa Eraslan'ın pazarladığı Clavis ve Panax adlı ürünlerle ilgili olarak Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 01.12.2011/36034 tarih sayılı yazısında "Bitkisel gıda takviyelerinin (Clavis, Panax, ansütü, vb) mevzuata uygun olmayan bir şekilde tanıtımının yapılması ve modern tıp ve farmakoloji bilimine aykırı olarak birçok kronik hastalığı iyileştirdiği iddiası hastaları tıbbi tedaviden soğutarak uzaklaştırabilmekte, bilimsel yönden eksik ve doğru olmayan bilgilerle tüketicileri yanlış yönlendirmekte ve bu ürünlerin bilinçsiz tüketimine neden olarak toplum sağlığı açısından risk oluşturmaktadır" denmektedir.

Yine Sağlık Bakanlığı İlaç ve Eczacılık Genel Müdürlüğü'nün 01.12.2011/094615 tarih/sayılı yazısında Dr. Mustafa Eraslan ve Dr. Ömer Coşkun'un yer aldığı tanıtımlarla ilgili olarak "...gerçeğe aykırı beyanlarda bulunarak halkı istismar etmekte, yanıltmakta, herhangi bir tedavi etkisi olmayan ürünleri para karşılığı satarak menfaat temin etmekte, ayrıca halkın sağlığını bu fiilleri ile tehlikeye düşürmektedir..." ifadeleri yer almaktadır. Her iki yazıda da ayrıca bahse konu reklam ve tanıtımların derhal durdurulması, yayından kaldırılması, cezai işlem yapılması hususu yer almaktadır.

Bu ürünlerin Sağlık Bakanlığı'nca "tehlikeli ve reklamı yasaklanması gerekir" nitelikte bulunmasına karşın, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan alınan izinlere istinaden piyasaya arz edildiği, söz konusu ürünlerin bu şekilde tanıtım ve duyurusunun yasaklanması hususunun Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bildirildiği, yine yukarıda yer alan 01.12.2011/094615 tarih/sayılı Sağlık Bakanlığı yazısından anlaşılmaktadır.

Son olarak, bu hafta yazılı basında, bir vatandaşın söz konusu ürünleri kullandığı ve bu nedenle hayatını kaybettiği haberlerinin yer aldığı da dikkati çekmiştir.

Yukarıda yer alan ürün reklamlarının, 2011 tarihli Sağlık Bakanlığı yazı ve uyarılarına karşın halen ve artarak devam etmekte olduğu malumlarıdır. Böyle olduğu halde ve açık tehlike ve uyarılara karşın;

SORU 1) Bu ürünlerin reklam ve tanıtımlarının durdurulması konusunda neden etkili önlem alınamamış, bir yılı aşkın sürede reklamlar durdurulamamıştır?

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

CEVAP 1) Bakanlığımızca “çiftlikten sofraya gıda güvenilirliği” yaklaşımı doğrultusunda; AB’ye uyumlu olarak hazırlanan ve 13.12.2010 tarihinde yürürlüğe giren 5996 sayılı “Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanunu” nun;

- *Birinci Bölüm Madde 3-(1)-65) Takviye edici gıdalar: Normal beslenmeyi takviye etmek amacıyla, vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, lif, yağ asidi, amino asit gibi besin öğelerinin veya bunların dışında besleyici veya fizyolojik etkileri bulunan bitki, bitkisel ve hayvansal kaynaklı maddeler, biyoaktif maddeler ve benzeri maddelerin konsantre veya ekstraktlarının tek başına veya karışımlarının, kapsül, tablet, pastil, tek kullanımlık toz paket, sıvı ampul, damlalıklı şişe ve diğer benzeri sıvı veya toz formlarda hazırlanarak günlük alım dozu belirlenmiş ürünlerdir.*
- *Üçüncü Bölüm Madde 28-(1) Takviye edici gıdaların üretim, ithalat, ihracat ve kontrolüne ilişkin usul ve esaslar Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca belirlenir.*

hükümleri gereği, “Takviye Edici Gıdalar” ile ilgili hususlar Bakanlığımız yetki ve sorumluluğunda yer almaktadır.

Ayrıca, Bakanlığımızca kilo verdirici, kilo aldırıcı, sigara bıraktırıcı ve hastalıkları iyileştirici niteliklerdeki hiçbir ürüne izin verilmemektedir. Bu kapsamda yapılan reklam ve tanıtımlar mevzuata aykırı olup, Bakanlığımızca ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde bu tip tanıtımların önlenmesi yönünde yapılan çalışmalara gerekli destek ve katkı sağlanmaktadır.

SORU 2) RTÜK’ün bu konuda çok sayıda ceza uyguladığı bilinmektedir, ancak bu önlemlerin etkisiz kaldığı açıkça görülmektedir ve bu durum RTÜK Başkanı Davut Dursun tarafından da ifade edilmektedir. Bugüne kadar RTÜK tarafından bu konuda hangi kuruluşlara ne gibi yaptırımlar uygulanmıştır?

CEVAP 2) Bakanlığımızca kalp damar açıcı, zayıflatıcı, cinsel güç artırıcı, sigara bıraktırıcı gibi iddialarla tüketiciyi aldattığı belirlenen 16 ürün ile ilgili 120 televizyon programı RTÜK’e bildirilmiştir. Gerek Bakanlığımız gerekse diğer kurum ve kuruluşlar ile vatandaşlardan gelen bildirimler sonucu alınan yaptırımları içeren RTÜK kararları www.rtuk.org.tr sayfasında duyurulmaktadır.

SORU 3) Halk sağlığını tehlikeye attığı Sağlık Bakanlığı yazılarıyla belirtilen söz konusu reklam ve tanıtımların durdurulması konusunda ne gibi ek önlem ve hazırlıklar yapılmaktadır?

SORU 4) Sağlık Bakanlığı’nın “tehlikeli” olarak nitelendirdiği ürünlerin, bırakın reklamlarını, satışının dahi yasaklanması gerekirken, iki yıldır Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’ndan izin alması ve satışına devam etmesi nasıl mümkün olabilmektedir? Burada, birçok konuda olduğu gibi Hükümetçe, “Tavşana kaç, taziye tut” politikası mı uygulanmaktadır?

CEVAP 3-4) 5996 Sayılı Kanunun 40 (1) maddesi (k) bendi “Fiilin, ticarî reklâm, ilân veya etiket yoluyla gerçekleşmesi hâlinde 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır” hükmü gereği tüketiciyi aldatan firma ve ürünleri Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bildirilmektedir.

Diğer gıda ürünlerinde olduğu gibi takviye edici gıdalarda da “gıda güvenliğinin sağlanması” hususu Bakanlığımızın sorumluluğundadır.

17.12.2011 tarih ve 28145 sayılı Resmi Gazete de yayımlanarak yürürlüğe giren Gıda İşletmelerinin Kayıt ve Onay İşlemlerine Dair Yönetmelik gereğince; “Gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzemelerin üretim izin belgeleri tüm sonuçlarıyla iptal edilmiştir”. Bu kapsamda takviye edici gıdalar için söz konusu tarihten sonra ürün bazında herhangi bir üretim izni verilmemektedir. Ancak, işletmeler kayıt altına alınmaktadır.

Bu çerçevede, Bakanlığımızca AB ile uyumlu olarak ürün ve işletme riskine dayalı gıda denetim ve kontrol sistemine geçilmiş olup, denetim sıklığı arttırılmıştır. Denetimdeki hedefimiz denetim sayısını arttırmanın yanında denetimin etkinliğini de arttırmaktır. Risk esaslı denetim ve kontrollerle, Türk Gıda Kodeksine uygun güvenilir ve hijyenik gıda üretiminin sağlanması yanında gıda işyerlerinin teknik ve hijyenik düzeylerinin de düzeltilmesi hedeflenmektedir. Riske dayalı denetim sıklığı; büyük ya da küçük işletme ayırımı gözetmeksizin gıda maddelerinin risk durumu, önceki kontrollerden edinilen bilgi ve deneyimler, gıda işletmecilerinin uyguladıkları incelemelerin otokontrol sonuçları, işletmenin hijyen yönetimi gibi kriterlere göre değişen zaman aralıklarında belirlenmekte ve kontroller bu sıklık doğrultusunda gerçekleştirilmektedir.

Bakanlığımız, gıda güvenilirliğini sağlamak amacıyla, risk esasına göre, ön bildirim gereken hâller dışında, önceden haber vermeksizin, yıllık denetim programlarının haricinde; şüphe, şikâyet, ihbar, inceleme, izlenebilirliğin sağlanması, izleme, gözetim ve tetkik amaçları ile birlikte BİMER ve ALO GIDA 174 kapsamında şikâyet edilen ürün ve firmalara yönelik resmî kontrol faaliyetlerini yürütmektedir.

Yapılan denetim ve kontroller sonucunda 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve bu Kanun kapsamında çıkarılan alt mevzuatlara aykırılık tespit edilen ürün, kişi ve firmalar hakkında aynı Kanun kapsamında gerekli yasal işlemler yapılmaktadır. Bu kapsamda yapılan denetimler sonucunda mevzuata uygun olmadığı tespit edilen işletmeler hakkında mevzuat doğrultusunda; idari para cezası, faaliyet durdurma, ürün toplatma veya savcılığa suç duyurusunda bulunma gibi işlemler yapılmaktadır.

Ayrıca, 5996 sayılı Kanun ve bu Kanun kapsamında yayımlanan, “Gıda ve Yemin Resmi Kontrollerine Dair Yönetmelik” gereğince; yönetmeliğin yayım tarihi olan 17.12.2011 tarihinden sonra olmak kaydıyla; iç hukuk ve uluslararası hukuk ile güvence altına alınan, gizli soruşturma ve sürmekte olan adli ve idari işlemler, kişisel bilgiler, meslek sırları, gizli müzakereler, uluslararası ilişkiler ve ulusal savunma ile ilgili bilgiler hariç olmak üzere; laboratuvar sonucuyla taklit veya tağşiş yapıldığı kesinleşen gıda ve yem ile kişilerin hayatını ve sağlığını tehlikeye düşürecek şekilde bozulmuş, değiştirilmiş gıdaları üreten ve/veya satan firmanın adı, ürün adı, markası, parti ve/veya seri numarasını içeren bilgiler Bakanlığın resmi internet sitesi olan www.tarim.gov.tr adresinde duyurulmak suretiyle kamuoyunun bilgisine sunulmaktadır.

Diğer taraftan, adı geçen ürünler ile ilgili yazılı ve görsel medyada veya internet yoluyla yapılan tüketiciyi yanıltıcı reklam ve tanıtımlar ile ilgili Bakanlığımız, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Radyo Televizyon Üst Kurulu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu gibi konu ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği halinde gerekli çalışmaları yürütülmektedir.

SORU 5) Vatandaşların hayatlarını tehlikeye atan bu durum karşısında bir yıldan fazla süredir sergilenen aldırma tutum, acz ifadesi olarak değerlendirilmektedir. Bu duruma karşı ilgili

bakanlıklar nezdinde ne gibi önlemler alınmaktadır? Sağlık Bakanlığınca insan ve toplum sağlığını tehdit ettiği belirtilen bu ürünlerin üretilmesi, satılması konusunda, devleti “çaresiz” durumdan kurtarmak için, ne gibi gelişmeler olması beklenmektedir?

CEVAP 5) Bakanlığımızca hazırlanan ve Bakanlığımız resmi internet sitesinde görüşe açılan “*Takviye Edici Gıdaların İthalatı, Üretimi, İşlenmesi Ve Piyasaya Arzına İlişkin Yönetmelik*” taslağı ile söz konusu ürünler için onay süreci, ithalat veya üretiminden satış noktasına kadar takibinin yapılması amaçlanmaktadır.

CM